

Contra la Constitució europea?

Lluís M. de Puig

El proper mes de febrer serem cridats a votar en el referèndum sobre la Constitució europea. L'anomenada Constitució -que és un tractat multilateral, més que una veritable Constitució- representa la sintetització d'un acord elaborat durant anys pels agents bàsics de la Unió Europea: els Estats, els Parlaments nacionals, la Comissió i el Parlament Europeu, i és també el resultat d'un ampli debat, així com de l'organització d'una convenció on hi eren tots i més. Aquesta convenció vingué a ser una mena d'Estats Generals Europeus que es van pronunciar sobre tots els 'cahiers de doléances' que els van arribar: milers de propostes i queixes que van ésser examinades fins a la redacció d'un text de tractat que representa un evident pas endavant dins del procés de construcció d'aquesta mena de federació Europea, que amb penes i treballs es va configurant.

El nou text no és ni més ni menys que el denominador comú al qual estan disposats a arribar els països membres en aquest moment concret de la història. La Unió Europea ha estat feta amb petit avenços que han acabat en grans avenços -la unió monetària, per exemple- i el que representa aquesta Constitució es un pas més en aquest procés. Un pas important, puix representa més cohesió, un compromís més gran dels Estats i un increment del paper del Parlament Europeu. És un pas decisiu com a unificació política, en particular vers una política exterior i una política de defensa pròpies. I significa un avenç indubtable en matèria de ciutadania europea i una millora substancial en matèria social. Suposa un pas més en la llarga marxa que suposa la unitat europea, sí, però rotundament és un pas endavant i no endarrere, és un progrés i no una reculada, representa un avenç positiu en el camí de la integració del continent. Això ningú no ho pot discutir.

¿Però el text aprovat és el desideratum, allò que voldríem? És clar que no, ni per als uns ni per als altres. Constitueix el fruit d'un acord que compta amb la concessió de tothom però que probablement no significa l'ideal per a ningú. Els avenços no són pas els que desitgen els més europeistes, els federalistes. Els progressos socials no entusiasmen plenament ni empresaris ni sindicats. Els membres del Parlament europeu haurien volgut més competències, més control democràtic i una dimensió parlamentària més gran. Les nacions sense Estat voldríem més protagonisme dins la Unió Europea. D'acord; són molts els que voldrien que aquesta Constitució anés més rotundament cap aquí o cap allà. Es va massa a poc a poc, no es té en compte tot; hi ha aspectes que no són contemplats com caldria; domina la lògica dels Estats. Certament és així encara.

S'ha obert el debat sobre la qüestió i no puc sortir de la meva perplexitat quan hi ha gent que no la votarà si no s'hi afegeix això o allò. Quan sento els que diuen que hi votaran en contra o s'abstindran perquè Catalunya no hi és citada, ni tampoc la llengua catalana, em pregunto a què estem jugant. ¿És que aquestes coses que ara es reclamen, figuraven al Tractat de Roma, o a Maastricht, o a Amsterdam, que hem considerat uns tractats magnífics i ningú - ningú- a casa nostra va contestar? ¿Per què ara que hi ha un govern espanyol que treballa en aquesta direcció i intenta que la UE tingui present les realitats subestats i reconegui totes les llengües oficials, precisament ara es diu que s'hi ha de votar en contra? ¿A quina lògica respon això? Els d'Esquerra Republicana en aquesta qüestió reaccionen com el que eren, els nois de la Crida: contesten, protesten, plantegen el desafiament el rebuig pelat i frontal. Com si l'experiència històrica no existís, com si no hi hagués una realitat europea complicada, com si la política fos una batalla primària, que s'ha de fer permanentment a cops del tot o res. Allò que sembla que

estan aprenent a Catalunya i a l'Estat -és a dir, fer política, governar- sembla que els d'ERC no ho han entès a nivell europeu. I Convergència Democràtica fa un seguidisme espectacular dels republicans -en contra el seu soci d'Unió, que aquest sí que, encara que només sigui per raons històriques, sí que sap de què va Europa- i anuncia que s'abstindrà si no s'incorporen Catalunya i el català al tractat. Tanmateix no ens sorprèn, ja que aquest seguidisme el repeteixen en totes direccions. Fins a tal punt que han somatitzat que els mals que els afligeixen vénen del fet que el discurs d'ERC és més radical que el seu i ara ho han de corregir, a base de dir-la més grossa en matèria suposadament nacionalista que els socis de Carod-Rovira. Veure un partit europeista de soca-rel que ara s'arreglera en la pura actitud radical testimonial, i a parer meu demagògica, ens interpel·la sobre la veritable pèrdua del nord dels convergents. Em sorprèn menys l'actitud dels excomunistes d'Iniciativa o d'Izquierda Unida, que ja és clar que volen expressar una oposició radical i testimonial, i res més que això.

No sé si dins ERC hi pot haver algú que es resisteixi al populisme desqualificador i a la retòrica política antieuropea, que farà mal. Però el que més em costa de creure és que la cúpula de Convergència es mantingui en aquesta tessitura radical. Ells saben que Europa és un procés llarg, difícil i cantellut. Sabem que el paper de les nacionalitats sense Estat es una qüestió que donarà moltes voltes abans que hi hagi una voluntat política majoritària a Europa favorable a les tesis catalanistes. En coneixen les dificultats, les comprensibles i les injustificables. I saben que Catalunya té més a guanyar-hi si és positiva que si és negativa, si malgrat tot ajudem més a construir que a desestabilitzar.

M'empiparia molt pensar que, en el fons, tot això no és més que tàctica política d'aparador, electoralisme de segona, pur exercici de

campanar -i per tant cínic-, basat en el convenciment hipòcrita que de problemes no n'hi haurà, ja que la Constitució europea a Espanya ja rebrà un suport majoritari.

Lluís Maria de Puig, Senador per Girona, President del grup socialista al Consell d'Europa

Article publicat al diari Avui el 16/10/2004